

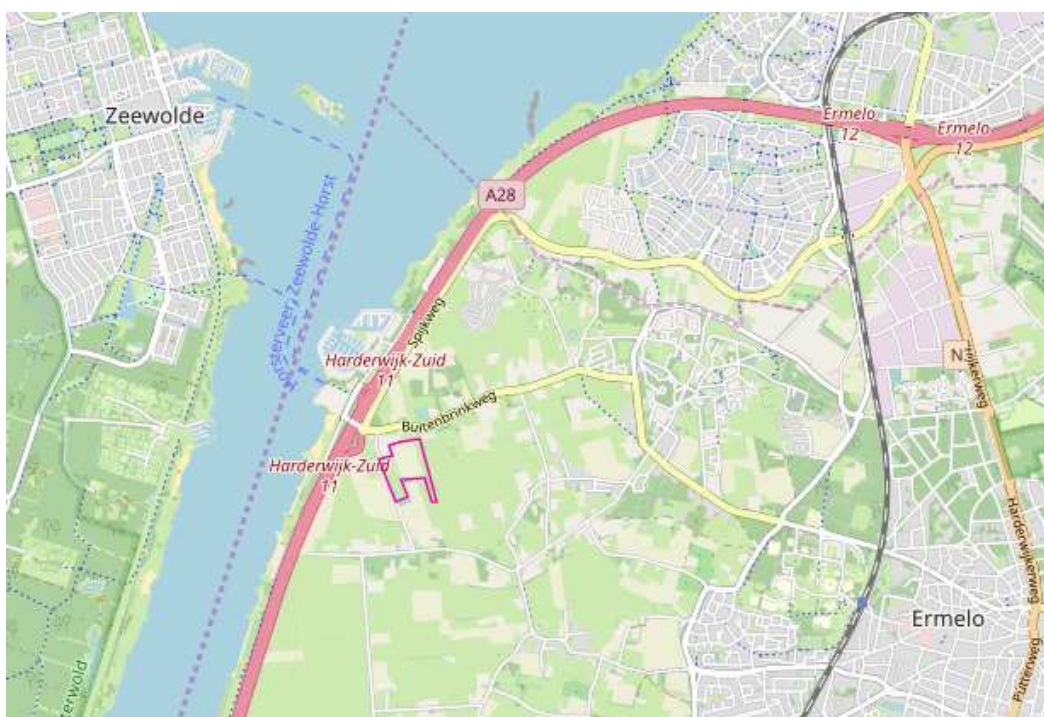
ZONNEPARK SCHAAPSDIJK

[Onderwerp]

Aanleiding

Solarcentury is voornemens een zonneveld te realiseren op percelen met een totale oppervlakte van circa 8,5 hectare. Het plangebied ligt ter hoogte van de Schaapsdijk te Ermelo, in de gemeente Ermelo, provincie Gelderland (Figuur 1).

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid uitgevoerd (Eelerwoude, oktober 2019). Aan de hand daarvan middels zienswijze vragen gesteld met betrekking tot de functie van het plangebied voor das. Onderhavige notitie gaat daar verder op in.

Figuur 1. Ligging van het geplande zonneveld aan de Schaapsdijk te Ermelo (roze kader). Bron kaart: Esri, 2019

Inrichting plangebied

Het plangebied voor de ontwikkeling van het zonneveld is bruto ca. 8,85 hectare groot (Ruimtelijke onderbouwing, p. 9). Dit oppervlak wordt niet geheel benut voor het zonneveld. Er wordt circa 3,75 hectare in gebruik genomen voor de zonnepanelen en de technische installaties, circa 3,45 hectare voor landschappelijke inpassing (incl. beheerpad) en ca. 1,65 hectare voor blijvend agrarisch gebruik (Ruimtelijke onderbouwing, p. 9). Voor wat betreft het 'blijvend

agrarisch gebruik' geldt dat dit het feitelijke agrarische gebruik is zoals het de afgelopen jaar vijf jaar heeft plaatsgevonden.

Geplande zonneveld en veranderingen voor das

Onderzoeksbureau Eelerwoude heeft op basis van beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek onderzoek gedaan naar de vraag of de ingreep naar verwachting zal leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van beschermde soorten, waaronder onder andere de das. De onderzoeksresultaten zijn opgenomen in het rapport c.q. de Quick scan 'Toetsing Wet natuurbescherming. Zonneveld Schaapsdijk te Ermelo', d.d. 27 augustus 2019. Dit rapport is ten grondslag gelegd aan het ontwerpbesluit. Uit het onderzoek blijkt ten aanzien van de das dat er essentiële functies als verblijfsplaatsen (burchten) en essentieel foerageergebied ontbreken in het plangebied (zie ook Ruimtelijke onderbouwing, p. 28).¹ Deze conclusie wordt hieronder nader toegelicht.

In de nabijheid van het projectgebied zijn twee dassenburchten aangetroffen. Het projectgebied ligt op ca. 420 meter van de zuidelijke burcht en op ca. 560 meter van de noordelijke burcht. De afstanden van de burchten tot het projectgebied zijn hieronder in kaart gebracht (Figuur 2). Op circa 2 kilometer afstand oostwaarts ligt het territorium rond Groot Emaus/Veldwijk. Gelet op het feit dat ook in die nabijheid zich alternatieve maisakkers bevinden is het niet aannemelijk dat het plangebied van invloed is op dit territorium.

Figuur 2. Overzicht van het plangebied (rood kader) ten opzichte van een dassenburcht ten noorden en zuiden daarvan (zwarte stip). Bron: Esri, 2020 en Zoon Ecologie, 2020

¹ Rapport c.q. Quick scan 'Toetsing Wet natuurbescherming. Zonneveld Schaapsdijk te Ermelo', d.d. 27 augustus 2019, p. 19.

Op grond van de Wet natuurbescherming moet getoetst worden of de functionele leefomgeving van de soort die bestaat uit vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied wordt beschadigd of vernield als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling. Dit staat weergegeven in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming:

Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming bepaalt dat het verboden is de vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Foerageergebieden en migratieroutes worden niet gerekend tot de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen die worden beschermd, tenzij deze als zodanig samenvallen met een vaste rust- of verblijfplaats of tenzij deze worden aangemerkt als essentieel foerageergebied (o.a. AbRS 10 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:12).

Wanneer we kijken naar het “kennisdocument das” opgesteld door Bij12 (versie 1, juli 2017) dan lezen we het volgende:

“De grootte van een territorium is afhankelijk van het voedselaanbod en dus van de kwaliteit van het leefgebied. De grootte varieert van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied, en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Het foerageergebied ligt tot ongeveer 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Er moet voldoende foerageergebied liggen binnen 500 meter tot enkele kilometers. Belangrijke onderdelen zijn dan gebieden waar het hele jaar eten te vinden is, zoals bemeste graslanden met gras korter dan 5 centimeter. In zulke graslanden kan de das op gemakkelijke wijze veel wormen vinden. Soms keren dassen koeienvlaaien om, om kleinere regenwormen, mestkevers en dergelijke te vinden. Ook in oude en structuurrijke eikenbossen en bosjes kan hij het hele jaar voldoende en een gevarieerd aanbod aan voedsel vinden. Er zijn ook onderdelen, zoals (maïs)akkers, hoogstamboomgaarden en ruigten, die in een bepaald deel van het jaar geschikt zijn om voedsel in te zoeken. Deze onderdelen zijn van belang voor het opbouwen van een vetlaag om de winterperiode mee door te komen.”

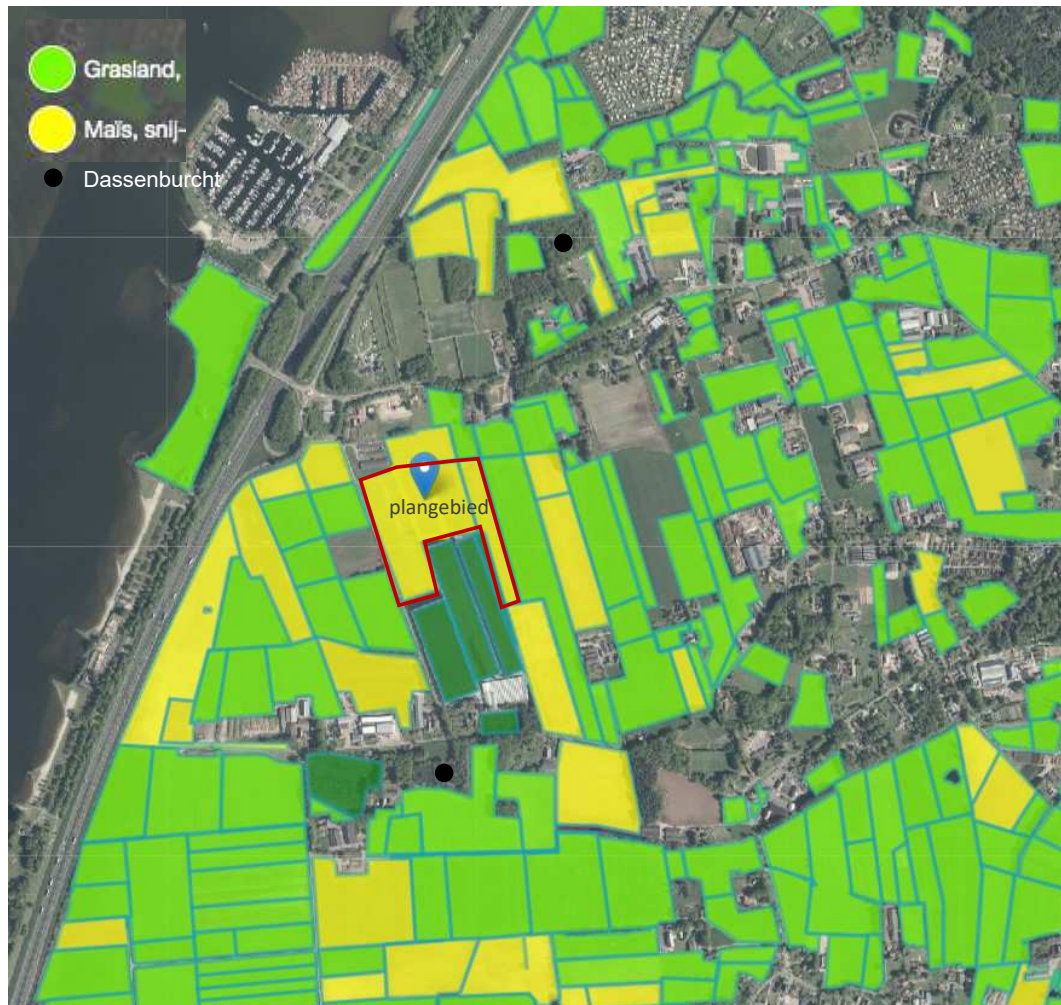
Dassen zijn alleseters en hebben een zeer gevarieerd menu. Dat betekent dat ze hun voedsel op verschillende plekken verzamelen: boomgaarden, bosjes, weilanden, akkers, heggen en houtsingels. Het leefgebied van das is daarom bij voorkeur zo gevarieerd mogelijk omdat er dan verschillende plekken zijn met voedsel (jaarrond aanbod). Op zoek naar voedsel gebruikt de das graag de beschutting van een heg of houtsingel.

Toelichting voedselbronnen das

Dassen zoeken gelet op bovenstaande ook voedsel op maisakkers. Deze maisakkers zijn echter met name in een beperkt deel van het jaar (wanneer er maiskolven aanwezig zijn) geschikt als foerageergebied. In deze periode zijn ook vruchten en ruigte (met daarin bijvoorbeeld amfibieën en insecten) van belang voor een gevarieerde maaltijd voor das. Om als perceel stapelvoedsel aan te bieden is vooral kort bemest grasland nodig. Vaststaat dat de percelen in het plangebied meerdere jaren gebruikt zijn voor maisteelt (Basisregistratie percelen via boerenbunder.nl en mondelinge mededeling grondeigenaar). Deze percelen zijn daarmee (gelet op het kennisdocument das, Bij12, 2017) in ieder geval de afgelopen 5 jaar beperkt geschikt geweest voor het stapelvoedsel van de das, (voedsel dat jaarrond verkrijgbaar is) maar een aanvulling in

een korte periode waarin ook andere voedselbronnen beschikbaar zijn in het omliggend gebied (korte, bemeste graslandpercelen, overige maisakkers gelegen dichterbij de burchten), bosschages, vruchtdragend struweel en nabijgelegen bossen .

Onderstaande figuur geeft een overzicht van de aanwezige landbouwpercelen en het gewas van percelen gelegen rondom het plangebied (Figuur 3).

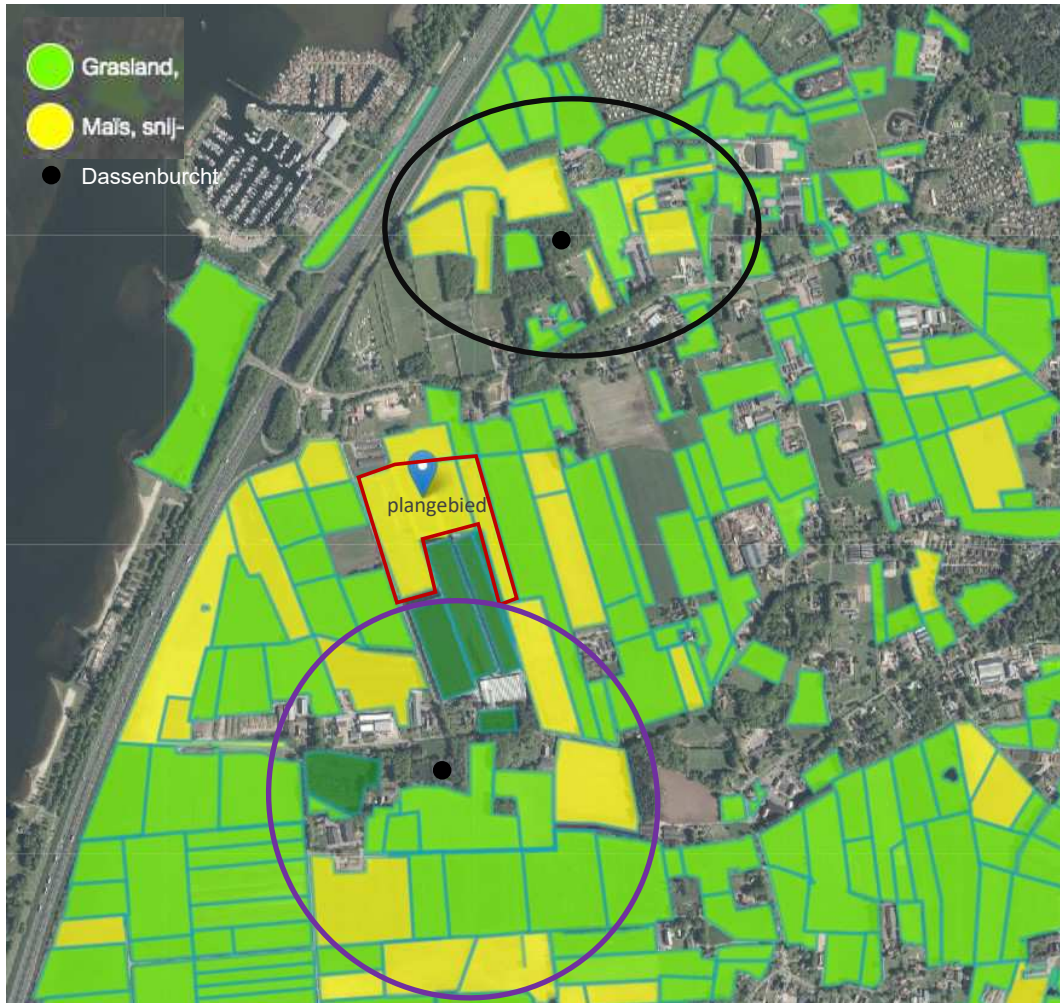

Figuur 3. Overzicht plangebied (rood kader) met maisland en de omliggende landbouwpercelen met verschillende gewassen en enkele bos(schages). Bron: Boerenbunder.nl (gewas 2019)

Uit de figuur blijkt dat het plangebied niet het enige maisland is in de directe omgeving: er blijven toegankelijke maislanden aanwezig met een minimaal gelijke omvang en dichterbij de burcht dan het plangebied. Het aanvullende voedsel van maiskolven in de nazomer/ herfst blijft daarmee gewaarborgd. Ook zijn meerdere voor de das toegankelijke agrarisch gebruikte (korte, bemeste) graslanden aanwezig waar dassen jaarrond voedsel vinden. De burchten zelf liggen in een bos(schages).

Gelet op het feit dat een dassenburcht voldoende foerageergebied in een straal van 500m tot enkele kilometers moet hebben (Kennisdokument Das, Bij12 2017). Uit de ruime hoeveelheid

aanwezige landbouwpercelen rond de burchten blijkt dat het plangebied niet het enige perceel vormt waar dassen gebruik van kunnen maken als voedselbron. Andere voedselbronnen en alternatieven voor maiskolven zijn en blijven in de directe omgeving van het plangebied volop aanwezig. Zo is rond de noordelijke burcht ca. 9,9 hectare aan maisakker aanwezig, en rond de zuidelijk burcht ruim 20,0 hectare bestaande maisakkers. Daarin zijn de andere maisvelden (eveneens zichtbaar op onderstaand kaartbeeld), verder gelegen, niet meegenomen en vormen daardoor extra voedselbronnen.

Figuur 4, aantal maispercelen in nabijheid burchten

Hectare aan maisakkers (geel gearceerde percelen) aan noordkant binnen zwarte cirkel:

7 agrarische bedrijfspercelen = 9,87 ha

Hectare aan maisakkers (geel gearceerde percelen) aan zuidkant binnen paarse cirkel:

6 agrarische bedrijfspercelen = 20,04 ha

Verdeling voedsel per hectare

In het plangebied zal ca. 3,75 ha., dat in de huidige situatie een functie heeft als maisland, bedekt worden met zonnepanelen. Op basis van het huidige gebruik is ingeschat dat in de nabijheid van de burchten ruim 25 hectare aan maisland aanwezig blijft, dat slechts een klein deel van het jaar voedsel biedt aan das. De overige geschikte (landbouw)percelen binnen redelijke afstand van de burchten (met daarin grasland, struweel en bosschages) met een oppervlakte van meer dan 100 hectare blijven aanwezig. Daarnaast blijft ook het plangebied met de nieuwe inrichting toegankelijk. Bovendien stelt het kennisdocument das (Bij12, 2017) dat er binnen 500 m tot enkele kilometers voldoende foerageergebied beschikbaar moet zijn. Gelet op de ligging van de burchten en de agrarische omgeving kan gesteld worden dat er in de nabijheid voldoende foerageergebied aanwezig blijft. Het plangebied vormt daardoor geen essentieel voedselperceel voor dassen van de twee nabijgelegen burchten.

Alternatieve voedselbronnen

Hoewel – op basis van de hiervoor opgenomen uiteenzetting – vaststaat dat voldoende geschikt foerageergebied in de nabijheid van het plangebied overblijft, kiest de initiatiefnemer er vrijwillig voor om - gelet op de doelstelling van initiatiefnemer om naast het produceren van energie tevens een bijdrage te leveren aan het versterken van de biodiversiteit in brede zin – alternatief voedsel ter plaatse van het plangebied aan te planten. Door de aanplant van vruchtdragend struweel (framboos, appel, braam) komt er extra alternatief voedsel beschikbaar voor de das. Naar aanleiding van ingebrachte zienswijzen is het inrichtingsplan verduidelijkt met een plantlijst en locatie-aanduiding in de inrichtingstekening (Eelerwoude, 2020). Bovendien wordt in het plan de kleinschaligheid en ruigte weer teruggebracht waarmee alternatieve voedselbronnen bijvoorbeeld in de vorm van insecten, slakken en amfibieën en kleine knaagdieren toeneemt. Deze nieuwe voedselbronnen zijn beschikbaar in het voorjaar, zomer en najaar; een langere tijd in het jaar dat de maiskolven aanwezig zijn. Daarmee blijven voedselbronnen voor dassen beschikbaar en toegankelijk. Ook wordt meer variatie geboden in het voedselpakket van das. Met deze aanplant neemt daarnaast de geschiktheid van het gebied voor andere kleine marterachtigen door de toename van dekking juist toe.

Toegankelijkheid zonneveld wordt gewaarborgd

Het plangebied wordt in de huidige situatie hoofdzakelijk gedurende een kleine periode van het jaar gebruikt als foerageergebied voor de das (als er mais aanwezig is). Doordat binnen het park alternatieve foerageermogelijkheden worden gerealiseerd neemt de kwaliteit van het gebied niet af. Randvoorwaarde is wel dat het terrein toegankelijk dient te blijven voor de das. Dit wordt bewerkstelligd door het hek op minimaal 20 cm hoogte te plaatsen zodat het hek geen barrière voor de soort vormt.

Het voorgenomen zonneveld zal er daartoe niet toe leiden dat de dassenburchten ten noorden en zuiden van deze als gevolg hiervan worden verstoord of ongeschikt worden zodat dassen deze (moeten) verlaten.

Voldoende foerageermogelijkheden

Doordat dassen een gevarieerd dieet kennen, geschikt voedsel in het plangebied aanwezig en toegankelijk is en blijft én omliggende landbouwpercelen gelijke en andere voedselbronnen aanbieden dan in het plangebied met het zonneveld wordt aangeboden, is het toelaatbaar de

functie van het plangebied te wijzigen zonder dat de essentiële foerageerfunctie voor de das wordt aangetast. Ten overvloede wordt nog opgemerkt dat de aanwezige dassenburchten niet worden beschadigd of vernield.

Conclusie: Op basis van bovenstaande onderbouwing kan derhalve worden geconcludeerd dat er voldoende foerageergebied aanwezig is en blijft voor de das. Het plangebied vormt daarmee geen essentieel foerageergebied, een nader onderzoek en ontheffing Wet natuurbescherming voor das is niet noodzakelijk.